

آسیب‌شناسی اجتماعی (جامعه‌شناسی انحرافات)

با توجه به حوزه دانش آموزی

مؤلفان

جمشید سروری

ضاقمریان

اعضای هیات علمی دانشگاه تبریز

www.ketab.ir

عنوان و نام پدیدآورندگان: آسیب‌شناسی اجتماعی (جامعه‌شناسی انحرفات): با توجه بر حوزه دانش آموزی / مؤلفان جمشید سروری، رضا قمریان.

مشخصات ظاہری: ۲۷۴ ص

شایک: ۹۷۸۶۲۲۶۲۳۸۰۹۰: ۳۰۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

موضوع: انحراف اجتماعی

موضوع: Deviant behavior

موضوع: مسائل اجتماعی

Social problems : موضوع

موضوع: شانزدان - بهداشت روانی

Students – Mental Health موضوع

شناسه افزوده: قمریان، رضا، ۱۳۴۱-

رده بندی کنگره: ۴۹۸ ۴۵۵ HM۸۱

رده بندی دیوبند: ۳۰۲/۲۰۲

شماره کتابشناسی: ۵۰۰۰۳۹۷

سیدیر ہول: زھرہ بادامی

تلفن همراه: ۰۱۸۵۰۶۰۷۸۴ - ۰۹۱۸۹۱۱۶۰۴۴

یست الکترونیکی: abdananpub@gmail.com

عنوان: آسیب‌شناسی اجتماعی (جامعه‌شناسی انحرافات) با توجه به حوزه دانش آموزی

مؤلفان: جمشید سروری، رضا قمریان

ناشر: آبدانان

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

قطع: وزیری

صفحه آرایي: بهاره قنبر خرامی

ناظر چاپ: حمیدہ رحیمی

طراح جلد: ساره زمردی

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

شاک: ۹۷۸۶۲۲۶۲۳۸.۹۰

قیمت: ۳۰۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱ مقدمه

فصل اول: کلیات

۴ ۱-۱- مقدمه

۴ ۱-۲- درباره آسیب شناسی اجتماعی

۵ ۱-۳- پرسش‌های پیشرو در حوزه آسیب شناسی اجتماعی

۷ ۱-۴- آسیب شناسی اجتماعی

فصل دوم: مقایسه معنای کجروی با مفاهیم مشابه

۱۰ ۱-۲- کج رفتاری اجتماعی

۱۳ ۲-۲- مسئله اجتماعی

۱۵ ۲-۳- ناهنجاری و انحراف

۱۶ ۲-۳-۲- تعریف انحراف

۱۶ ۲-۳-۲- انواع انحرافات اجتماعی

۱۶ ۲-۳-۲- اشکال انحراف

۱۷ ۲-۴- جرم

۱۷ ۲-۴-۱- تعریف جرم

۱۹ ۲-۵- کنترل و نظارت اجتماعی

۲۰ ۲-۵-۱- کنترل اجتماعی مثبت و منفی

۲۱ ۲-۵-۲- نقش امر به معروف و نهی از منکر در کنترل اجتماعی

۲۲ ۲-۵-۳- کارکردهای اجتماعی امر به معروف و نهی از منکر

۲۲ ۲-۵-۴- فرایند امر به معروف و نهی از منکر در جامعه

۲۳ ۲-۵-۵- اهمیت نظارت اجتماعی

۲۴ ۲-۵-۶- نظارت اجتماعی

۲۶ ۲-۶- عوامل تعیین کننده رفتار

۲۶ ۲-۶-۱- تعریف رفتار

۲۶ ۲-۶-۲- اساس و مبنای رفتار

۲۸ ۲-۶-۳- عوامل مؤثر در پیدایش رفتار

فصل سوم

نظریه‌های جامعه‌شناسی انحرافات و آسیب‌شناسی اجتماعی

- ۱-۳ نظریه‌های فشار اجتماعی..... ۳۱
- ۱-۱-۳ مرتن و فرصت‌های مشروع افتراقی..... ۳۱
- ۲-۱-۳ کوهن و ناکامی منزلتی..... ۳۲
- ۳-۱-۳ کلوارد و آلین و فرصت‌های نامشروع افتراقی..... ۳۲
- ۲-۳ نظریه‌های یادگیری اجتماعی..... ۳۳
- ۱-۲-۳ ادوین سادرلند و پیوند افتراقی..... ۳۴
- ۲-۲-۳ داناه گلیزر و هویت‌پذیری افتراقی..... ۳۵
- ۳-۲-۳ رابرت بیگس و رانلد ایکرز و تقویت افتراقی..... ۳۵
- ۳-۳ نظریه‌ی کنترل اجتماعی..... ۳۶
- ۱-۳-۳ هرشی و پیچیدگی اجتماعی..... ۳۶
- ۲-۳-۳ بریتویت و مدرنیته..... ۳۷
- ۳-۳-۳ دکترین بازدارندگی..... ۳۸
- ۴-۳ نظریه برجسب‌زنی یا انگ‌زنی..... ۳۸
- ۲-۴-۳ نظریه برجسب..... ۴۱
- ۳-۴-۳ پیامدهای برجسب زدن..... ۴۳
- ۵-۳ نظریه تضاد..... ۴۳
- ۱-۵-۳ نظریه قانون در عمل..... ۴۴
- ۲-۵-۳ نظریه واقعیت اجتماعی..... ۴۵

فصل چهارم: خانواده و آسیب‌های اجتماعی

- ۱-۴ خانواده به عنوان کارگزار جامعه‌پذیری..... ۴۸
- ۲-۴ تنش در میان زن و شوهر..... ۵۱
- ۳-۴ ناسازگاری فرزندان با والدین..... ۵۶
- ۴-۴ کاهش نظارت والدین بر فرزندان..... ۶۳
- ۵-۴ اعتیاد در خانواده..... ۶۸
- ۶-۴ انحراف خانواده و بزهکاری نوجوانان..... ۷۴

فصل پنجم: آموزش و پرورش و آسیب‌های اجتماعی

- ۱-۵ مدرسه به عنوان کارگزار جامعه‌پذیری..... ۹۰
- ۲-۵ رفتار ناهنجار در کلاس درس..... ۹۱
- ۳-۵ پرخاشگری دانش‌آموزان در مدرسه..... ۱۰۷

- ۴-۵ واکنش معلمان در قبال ناسازگاری‌ها..... ۱۰۹
- ۵-۵ رفتار طبقاتی دانش‌آموزان و معلمان..... ۱۱۱

فصل ششم: مدرسه و آسیب‌های فضای مجازی

- ۱-۶ کج‌رفتاری‌های سایبری..... ۱۲۰
- ۲-۶ نوجوانان و جوانان و آسیب‌های فضای مجازی..... ۱۲۵
- ۳-۶ تبیین نظری کج‌رفتاری سایبری..... ۱۲۸
- ۴-۶ مبارزه برای کاهش کج‌رفتاری‌های سایبری..... ۱۳۰

فصل هفتم: خودکشی

- ۱-۷ یک داستان واقعی..... ۱۳۶
- ۲-۷ فرایند خودکشی..... ۱۳۸
- ۳-۷ خودکشی در ایران..... ۱۴۱
- ۴-۷ خودکشی با گنج ساختن..... ۱۴۲
- ۵-۷ خودکشی در جهان..... ۱۴۳
- ۶-۷ ارتباط خودکشی و برخی متغیرهای اجتماعی..... ۱۴۴

فصل هشتم: اعتیاد

- ۱-۸ اعتیاد به مواد مخدر..... ۱۵۲
- ۲-۸ تاریخچه مصرف مواد مخدر..... ۱۵۲
- ۳-۸ واکنش اجتماعی در برابر اعتیاد..... ۱۵۳
- ۴-۸ شناخت شخصیت و طرز رفتار معتادین..... ۱۵۵
- ۵-۸ انواع مواد مخدر و اثرات جسمی و روانی آنها..... ۱۵۵
- ۶-۸ حدود اعتیاد..... ۱۵۸
- ۷-۸ عوامل مؤثر در ایجاد اعتیاد..... ۱۵۹
- ۸-۸ عوارض اعتیاد..... ۱۶۵
- ۹-۸ رابطه شغل با اعتیاد..... ۱۶۶
- ۱۰-۸ رابطه بین جرم و اعتیاد..... ۱۶۷
- ۱۱-۸ پیامدهای اجتماعی سوء مصرف مواد..... ۱۷۱
- ۱۲-۸ نظریه‌های مختلف درباره علل سوء مصرف مواد مخدر..... ۱۷۵
- ۱-۱۲-۸ نظریه‌های زیست‌شناختی..... ۱۷۶
- ۲-۱۲-۸ نظریه‌های روان‌شناختی..... ۱۷۶
- ۳-۱۲-۸ نظریه‌های جامعه‌شناختی..... ۱۷۷
- ۴-۱۲-۸ رویکرد کنش متقابل نمادین..... ۱۷۸

۱۷۸..... ۸-۱۳ مبارزه با موادمخدر.....

فصل نهم: قتل (خسونت)

۱۸۲..... ۹-۱ خسونت.....

۱۸۴..... ۹-۲ قتل‌های زنجیره‌ای و دسته‌جمعی.....

۱۸۶..... ۹-۳ قتل نفس (آدمکشی).....

۱۹۱..... ۹-۵ چرا آدم، آدم می‌کشد؟.....

۱۹۲..... ۹-۵-۱ رویکرد بیوزنیک.....

۱۹۳..... ۹-۵-۲ رویکرد سایکوزنیک.....

۱۹۶..... ۹-۵-۳ رویکرد سوسیوزنیک.....

۱۹۸..... ۹-۶ خسونت خانوادگی.....

۱۹۹..... ۹-۶-۱ همسر آزاری.....

۲۰۰..... ۹-۶-۲ کودک آزاری.....

۲۰۳..... ۹-۶-۳ والدین، خوش‌مدرمان‌ها و المند آزاری.....

فصل دهم: سرقت و کلاهبرداری

۲۰۶..... ۱۰-۱ کج‌رفتاری‌های اقتصادی بقیه میدان.....

۲۰۷..... ۱۰-۲ کج‌رفتاری‌های اقتصادی سازمان.....

۲۱۱..... ۱۰-۳ کج‌رفتاری‌های شنلی.....

۲۱۵..... ۱۰-۴ کج‌رفتاری‌های دونپایگان.....

۲۲۰..... ۱۰-۵ جرایم سازمانیافته.....

۲۲۱..... ۱۰-۵-۱ مافیای آمریکا.....

۲۲۵..... ۱۰-۵-۲ مافیای ایتالیا.....

۲۲۵..... ۱۰-۵-۳ مافیا هنگ‌کنگ.....

۲۲۷..... ۱۰-۵-۴ مافیای ژاپن (یکوزا).....

۲۲۸..... ۱۰-۵-۵ مافیای روسیه.....

۲۳۰..... ۱۰-۶ کلاهبرداری.....

فصل یازدهم: پرخاشگری

۲۳۵..... ۱۱-۱ تعریف پرخاشگری.....

۲۳۶..... ۱۱-۲ انواع پرخاشگری.....

۲۳۸..... ۱۱-۳ علل و انگیزه‌های پرخاشگری.....

۲۳۸..... ۱۱-۳-۱ نظریه زیستی پرخاشگری.....

۲۳۹..... ۱- کروموزوم‌های جنسی و پرخاشگری.....

- ۲- بلوغ جنسی و پرخاشگری ۲۳۹
- ۱۱-۲- نظریه ناکامی - پرخاشگری ۲۴۰
- ۱۱-۳- نظریه یادگیری اجتماعی ۲۴۲
- ۱۱-۴- پرخاشگری چگونه یاد گرفته می شود؟ ۲۴۴
- ۱۱-۵- نقش رسانه های گروهی و فیلم های تلویزیونی در آموزش پرخاشگری ۲۴۵
- ۱۱-۶- آیا پرخاشگری همواره زیان آور است یا فایده هایی نیز دارد؟ ۲۴۶
- ۱۱-۷- کنترل پرخاشگری ۲۴۷
- منابع ۲۴۹
- منابع انگلیسی ۲۶۳

www.ketab.ir

مقدمه

اعصار و قرون هر کدام به تناسب، نام و عنوانی را به خود اختصاص داده‌اند، قرن‌ها به خاطر جهات گوناگون عناوین مختلفی را به خود اختصاص داده است که از جمله آن‌ها عبارتند از: قرن اتم، جنگ بین‌الملل، عصر علم، اضطراب و عصر انحراف و ...

نامگذاری اخیر ظاهراً بدین خاطر است که در هیچ دوره‌ای جامعه بشری به این میزان دچار انحراف و بحران نشده و تا به این حد مبتلا به انحراف و سقوط اخلاقی نگردیده و در هیچ قرن و دوره‌ای به میزان امروز درگیر مصیبت‌های ناشی از انحراف، جرائم و جنایت نبوده است.

در عصر حاضر با گسترش فقر، عمومیت جنگ، فرقه‌گرایی، عدم توجه به جنبه معنوی انسان، سستی و تزلزل ارکان اخلاقی، تکامل ماشینیسیم، گسترش مکاتب مادی و الحادی، پوچ‌گرایی و لذت‌طلبی‌ها و ... پیش‌بینی زرنمای آینده را با دشواری روبه‌رو ساخته است. فلذا صاحب نظران را به تلاش و تکاپو واداشته است که ر سایه بررسی‌های علمی و به مدد پژوهش‌های مستند، ریشه‌ها و انگیزه‌های اینگونه آسیب‌ها را کشف کرده و راه‌هایی برای پیشگیری و درمان آنها ارائه کنند حاصل بحث‌ها و تحقیقات در این زمینه به عنوان هم ادامه دارد فرضیه شکل‌گیری آسیب شناسی اجتماعی یا جامعه‌شناسی انحرافات شده است.

در این شاخه از جامعه‌شناسی سعی بر این است با تعریف از انحراف و معرفی و عرضه معیارها در کجروی و انحراف، نمونه‌ها و مصادیق بارزی از آن را ذکر کند و ریشه‌ها و علل آن را کشف و ارائه نمایند آنگاه خطر و زیان آن کجروی‌ها و انحرافات را به عنوان ریشه‌های اجتماعی بیان کرده و به ارائه راه‌هایی برای درمان و پیشگیری بپردازند.

کاری که ما در این اثر انجام داده‌ایم رجوع به بیش از ۲۰۰ منبع شامی کتاب، نشرهش، روزنامه، پایان نامه و ... در مسیر فعالیت حرفه‌ای به منظور تدوین و تألیف و تصنیف کتابی به منظور پاسخگویی به نیازهای دانشجویان رشته آموزش علوم اجتماعی در دانشگاه شریف فرهنگیان می‌باشد، محتوایی به میزان لااقل دو واحد درسی در یک ترم برای دانشجویان تهیه شود و همه عناوین و سرفصل‌های مصوب رشته آموزش علوم اجتماعی دانشگاه فرهنگیان در آن بگنجد، مطالب در عین علمی بودن به زبانی رسا تهیه گردید به گونه‌ای که قابل استفاده برای دیگر اقشار اجتماعی و مخصوصاً خانواده‌ها، معلمان و ... نیز باشد.

اما اینکه در این رابطه تا چه حد موفق بوده‌ایم امری است که خوانندگان محترم می‌توانند درباره

آن داوری کنند امید است مجموعه حاضر مورد توجه و استفاده دانشجویان، استادان، پژوهشگران و دست‌اندرکاران امور اجرایی قوانین و نظام کنترل اجتماعی و همچنین امور حمایتی و بازتوانی در جامعه قرار گیرد و هر نوع نقد و اصلاحی با مؤلفان در میان گذاشته شود از حضرت پروردگار برای خودمان و همه پیوندگان راه فضیلت و تقوی توفیق آرزو می‌کنیم.

همدان - جمشید سروری - رضا قمریان

اعضای هیأت علمی دانشگاه فرهنگیان

www.ketab.ir